

Margareta Curtescu

ETERNUL ORFEU

Chișinău, Știința, 2005

La finele anului 2005, la editura „Știința” în colecția „Opera aperta” a apărut volumul „Eternul Orfeu” al poetei și criticului literar Margareta Curtescu. Autoarea și-a asumat cu responsabilitate „monografierea diacronică a unei teme, clasicizată deja, cea a lui Orfeu”, o temă care reunește o bogată structură motivică și care este reflectată amplu în literatura universală.

Cartea este structurată, academic, în două părți. Punctul de pornire al studiului îl constituie disocierile în cadrul noțiunii de mit. Pornind de la opiniile lui Platon și Aristotel, autoarea a reconstituit biografia conceptului de orfism, apoi a urmărit cu perseverență subtilitățile relației de complementaritate mit – literatură și statutul de pretext al istoriei mitice pentru opera literară, care valorifică, în concepția autoarei, la alte cote artistice, scenariul original. În scopul descrierii diacronice a fenomenului, s-a apelat la investigarea imaginarului poetic și a relației creatorului cu referentul.

În partea a doua a lucrării, cercetătoarea a luat în dezbatere manifestările elementelor orfice în lirica poezilor Mihai Eminescu, Valile Voiculescu, Cezar Baltag, Nichita Stănescu, Radu Cârneli, Horia Zilieru, Nicolae Dabija și Leonida Lari, care au imprimat efigiei eroului mitic semnificații variate.

Pornind de la fenomenul identificării poezilor cu arhetipul, autoarea a realizat o tipologie a poezilor orfici, identificând două tipuri: *ascensional* și *descensiv*. Primul tip se referă la poezii - cântăreți, ini-

țiați și vizionari. Manifestări elocvente ale acestui tip au fost depistate în poezia lui Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Lucian Blaga, Ion Barbu, Ștefan Aug. Doinaș ș.a.

Al doilea tip, descensiv, îi include pe îndrăgostiții damnați, deconcertați, creația lor mărturisind despre declinul destinului provocat de eșecul din lumea subterană. În această categorie a încăput lirica poezilor Al. Philippide, care propune recitirea mitului or-

fic prin prisma ironiei și a parodiei, în consecință, negîndu-i condiția de sursă lirică productivă, și a lui Eugen Jebeleanu, care propune imaginea unui Orfeu coborît în infernul propriei sensibilități torturate de absența ființei iubite.

Ultimul compartiment al lucrării este dedicat Euridicei, femininului răas pe tărîmul tenebrei. Recurența simbolului, în operele literare, este un argument convingător precum că aventura readucerii femeii mitice din Hades durează la nesfîrșit, or, Euridice este expresia poeziei pure care urmează să fie extrasă din haosul verbal.

Bine structurată, într-o condiție grafică impecabilă, scrisă într-un stil elevat – științific, cartea Margaretei

Curtescu oferă posibilitatea studierii unei teme mai puțin populare în spațiul investigațiilor literare de la noi, cea a mitului orfic.

Tatiana POTÎNG,
asistent universitar

